

Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen

Klaagschriftnummer: K/20.0001 & K/20.0002

De Regionale klachtencommissie Wvggz Groningen behandelt de klaagschriften die op 14 en 15 april 2020 zijn binnengekomen bij de klachtencommissie. Klacht K/20.0001 bevat een schorsingsverzoek. Op 14 april 2020 is het schorsingsverzoek op basis van een door de schorsingspsychiater, gegeven advies afgewezen. De klachten zijn ingediend door klagster. De klachten bestaan uit meerdere onderdelen, te weten:

- Insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoonverkeer tijdens de opgelegde voortgezette crisismaatregel in het kader van artikel 8:9 Wvggz, aflopend op 9 april 2020;
- Insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoon in de periode 9 tot en met 14 april, zonder geldige rechtstitel (klacht op grond van de Wkkgz);
- Insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoon tijdens de opgelegde crisismaatregel in het kader van artikel 8:9 Wvggz vanaf 14 april 2020;
- Het niet tijdig verstrekken van de brief in het kader van artikel 8:9 lid 3 Wvggz door de verweerder 3.

De voor behandeling verantwoordelijke personen zijn verweerder 1, psychiater, verweerder 2, arts, en verweerder 3, geneesheer-directeur.

Verloop van de klachtprocedure

De klaagschriften zijn ontvangen op 14 (K/20.0001) en 15 april 2020 (K20.0002). Klacht K/20.0001 bevat een schorsingsverzoek. Klagster en verweerders zijn op 14 april 2020 gesproken door de psychiater van de regionale klachtencommissie Wvggz. Het ontbreken van ziektebesef en –inzicht en de zichtbaar aanwezige symptomen van de manie maken dat het schorsingsverzoek wordt afgewezen. Partijen zijn hierover op 14 april 2020 telefonisch en schriftelijk geïnformeerd. Op 20 april 2020 is een schriftelijke reactie van verweerders ontvangen. Op 20 april 2020 is de toelichting op de klachten van de patiëntenvertrouwenspersoon ontvangen. Op 20 april 2020 is het gemotiveerde verzoek om schadevergoeding ontvangen. Op 28 april 2020 is een schriftelijke reactie van verweerder 3 ontvangen. Op 29 april 2020 is de reactie van klagster ontvangen op het verweerschrift van verweerder 3. Partijen hebben een afschrift van elkaars stukken ontvangen.

In verband met de maatregelen omtrent het Corona-virus is het niet mogelijk om een zitting op locatie te houden. Klagster, patiëntenvertrouwenspersoon en verweerders zijn gehoord middels een beeldbelverbinding via Microsoft Teams.

Schriftelijke stukken (klachtdossier):

- Klaagschriften, ontvangen op 14 en 15 april 2020;
- Verweerschrift verweerder 1 & 2, ontvangen op 20 april 2020;
- Verweerschrift verweerder 3, ontvangen op 28 april 2020;
- Toelichting van de patiëntenvertrouwenspersoon, ontvangen op 20 april 2020;
- Gemotiveerd verzoek om schadevergoeding, ontvangen op 20 april 2020.

Inzage van het patiëntdossier van klagster heeft voorafgaand aan de zitting plaatsgevonden.

Hoorzitting van 23 april 2020. Hieraan namen deel:

- klagster, bijgestaan door de patiëntenvertrouwenspersoon;
- verweerders 1 & 2.

en voor de klachtencommissie:

- voorzitter klachtencommissie;
- psychiater, lid klachtencommissie;
- algemeen lid klachtencommissie;

Voor de verslaglegging nam de ambtelijk secretaris klachtencommissie deel aan de zitting.

De inhoud van de klaagschriften en de verweerschriften wordt hier als herhaald en ingelast beschouwd.

De klacht

Klaagster heeft, zakelijk en verkort weergegeven, het navolgende naar voren gebracht:

Klacht insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoonverkeer tijdens de opgelegde voortgezette crisismaatregel in het kader van artikel 8:9 Wvvgz, aflopend op 9 april 2020 (klachtonderdelen 1, 2, en 3),

Klaagster geeft ter zitting aan dat zij inmiddels haar telefoon weer in eigen beheer heeft maar deze 's nachts moet uitschakelen. Klaagster is het vanaf het begin van de opname niet eens met de beperkingen van haar vrijheden en het verblijf in de afzondering. Het klopt niet volgens klaagster en het is onrechtmatig. Klaagster is van mening dat er geen wettelijke grond is om haar verplichte zorg te verlenen. Zij herkent niet wat er over haar wordt gezegd en geschreven, zij is niet manisch psychotisch, niet dreigend, geladen en/of agressief. In haar dossier staan voornamelijk leugens, zo geeft de patiëntenvertrouwenspersoon namens klaagster aan.

Klaagster geeft aan dat er sprake is van een misverstand, zij heeft geen overlast in de buurt veroorzaakt voorafgaand aan de huidige opname en heeft ook geen sms'jes naar haar minderjarige dochter verstuurd waarin zij zou schrijven dat ze dood zou willen, dit waren oude berichten en dat speelde in 2017, voorafgaand aan de opname in de Kliniek Winschoten.

Daarnaast veroorzaakt ze helemaal geen overlast in de binnentuin, ze loopt daar wel te praten maar niet hard. In de ochtend voorafgaand aan de zitting heeft verpleegkundige klaagster in de binnentuin gevraagd of het wat zachter kon, dan past zij direct haar volume aan. Zij luistert wel naar de verpleging. In de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg van 17 maart 2020 is het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik communicatiemiddelen niet aangekruist en evenmin ingevuld, geeft de patiëntenvertrouwenspersoon aan in haar toelichting. Klaagster heeft geen andere brief en / of aanzegging op grond van artikel 8:9 lid 2 Wvvgz ontvangen over een telefoonbeperking.

Ter zitting vult klaagster aan dat ze het ook niet eens met de verplichte rustmomenten, zij moet tussen 10 en 11 uur, tussen 14 en 15 uur en tussen 18 en 19 uur verplicht op haar kamer zijn. Klaagster houdt van wandelen, voorafgaand aan de opname liep klaagster zeker 3 uur per dag met haar hond, buiten, zij gaat dan met de auto ergens naar toe en vanaf daar gaat ze wandelen. De verplichte rustmomenten zijn een crime voor klaagster, ze is haar vrijheid kwijt. Klaagster mag beperkt onder begeleiding wandelen in de buurt van de kliniek. Sinds de start van de opname heeft zij maar een enkele keer mogen wandelen. Klaagster wil graag (begeleid) wandelen in de buurt van de kliniek en even naar haar huis gaan voor het ophalen van de post en het wegbrengen van afval.

De patiëntenvertrouwenspersoon vult aan dat in de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg dd. 17 maart 2020 beperking van de bewegingsvrijheid is aangekruist maar nergens wordt in deze beslissing vermeld dat klaagster niet (on) begeleid zou mogen wandelen.

Plaatsing op een gesloten afdeling betekent volgens de patiëntenvertrouwenspersoon niet dat men de afdeling niet af zou mogen om te wandelen. De patiëntenvertrouwenspersoon is van mening dat hiermee niet is voldaan aan het vereiste van artikel 8:9 lid 2 en 3 Wvvgz.

Klacht insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoonverkeer in de periode 9 tot en met 14 april, zonder geldige rechtstitel (klachtonderdelen 4, 5 en 6)

Nadat de geldigheidsduur van de voortgezette crisismaatregel op 9 april 2020 was verstreken heeft klagster tot 14 april 2020 verlichte zorg ontvangen en heeft ze op een gesloten afdeling verbleven zonder geldige rechtstitel. Verweerders verklaren dat het OM de zorgmachtiging niet tijdig heeft voorgelegd aan de rechtbank. Hoewel dit buiten de invloedssfeer van Lentis ligt, ligt het wel op de weg van Lentis om te controleren of de aanvraag voor de zorgmachtiging tijdig bij de rechter ligt. Lentis heeft gedurende 5 dagen wel verplichte zorg verleend zonder geldige rechtstitel en er was dus sprake van onrechtmatige vrijheidsbeneming in het kader van de grondwet, zo verklaart de patiëntenvertrouwenspersoon. Deze klacht valt onder de Wvkgz, aldus de patiëntenvertrouwenspersoon.

Klacht insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoonverkeer tijdens de opgelegde crisismaatregel in het kader van artikel 8:9 Wvvgz vanaf 14 april 2020 (klachtonderdelen 7, 8 en 9)

Klaagster is het niet eens met de insluiting die zij ondergaat. Als ze dan toch opgenomen moet zijn, dan wil ze graag naar de afdeling, onder de mensen kunnen zijn. Klaagster wordt erg boos van het voortdurende verblijf in de afzonderingsruimte waarvan ook nog de gordijntjes zijn dicht getrokken. Ze heeft op dit moment het gevoel geen stap verder te komen, ze mist haar kinderen en haar hond. Klaagster is het niet eens met de beweringen van verweerders en herkent zich hier niet in. Klaagster is van mening dat de insluiting veel te lang duurt, ongeacht wat de onafhankelijke psychiaters hierover hebben geoordeeld, en onrechtmatig is. Ook in de crisismaatregel van 14 april 2020 is beperking bewegingsvrijheid aangekruist. Klaagster acht deze beperking van haar bewegingsvrijheid niet juist en onrechtmatig.

De patiëntenvertrouwenspersoon geeft aan dat de beperking in het gebruik van communicatiemiddelen niet is aangekruist in de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg van 14 april 2020

Klacht over het niet tijdig verstrekken van de brief in het kader van artikel 8:9 Wvvgz door verweerder 3 (klachtonderdeel 10).

De brief die klagster van verweerder 3 heeft ontvangen over het verlenen van verplichte zorg dateert van 6 april 2020. Artikel 8:9 Wvvgz geeft weliswaar geen termijn waarbinnen verweerder 3 deze brief zou moeten versturen aan betrokkene, de patiëntenvertrouwenspersoon neemt aan dat dit zo kort mogelijk moet zijn. Verweerder 3 informeert betrokkene en diens advocaat over de klachtwaardigheid van deze beslissing en de mogelijkheid van advies en ondersteuning middels deze brief. In de beslissing tot uitvoer van verplichte zorg van 17 maart 2020 staat wel dat met klagster is gesproken, maar de patiëntenvertrouwenspersoon kan niet achterhalen middels deze beslissingsbrief of het dossier, wat er precies met klagster is besproken en wat klagster zelf van de voornemens van de behandelaar heeft gevonden. Ook blijkt niet of er met klagster is gesproken over de klachtwaardigheid van deze beslissing en de mogelijkheden voor het indienen van een klacht en ondersteuning door een patiëntenvertrouwenspersoon.

In de beslissing tot uitvoer van verplichte zorg van 14 april 2020 staat wel omschreven wat er met klagster is besproken en wat zij zelf van de voornemens van de behandelaar heeft gevonden. Ook hier blijkt verder niet uit dat met klagster is besproken over bijvoorbeeld de mogelijkheid tot het indienen van een klacht of ondersteuning door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De beslissing van verweerder 3 over de verplichte zorg ingaande 14 april 2020 is op 23 april 2020 aan klagster toegestuurd, blijktens het dossier.

Verzoek tot schadevergoeding

De patiëntenvertrouwenspersoon heeft namens klagster aangegeven dat zij in financiële zin gecompenseerd wil worden voor het onrecht dat haar is aangedaan; zij vindt dat zij ten onrechte is ingesloten, beperkt in haar bewegingsvrijheid en in gebruik van communicatiemiddelen. Over de periode waarin klagster opgenomen was waarvan is gebleken dat er toen geen rechtstittel was, viel zij niet onder het bereik van de Wvvgz en dient zij hier geen schadevergoedingsverzoek in.

Het verzoek tot schadevergoeding is gebaseerd op een forfaitair stelsel dat mede op basis van de relevante rechtspraak is ontwikkeld. Naast immateriële schade, geschat via het forfaitaire stelsel, heeft klagster materiële schade doordat zij niet kan werken.

Verder valt nergens uit op te maken dat verweerder 3 de beslissing van de zorgverantwoordelijke heeft beoordeeld alvorens de brief van de zorgverantwoordelijke op 17 maart 2020 aan klagster is uitgereikt en er is gestart met de uitvoering. Klagster heeft dus pas op/na 6 april 2020 kennis kunnen nemen van een standpunt van verweerder 3 over de verplichte zorg en van de klachtwaardigheid van de beslissingen. Ook de beslissing van de zorgverantwoordelijke tot uitvoering van verplichte zorg van 14 april 2020 bestaat uit een brief/formulier aan verweerder 3, waarmee deze wordt geïnformeerd. Hier valt evenmin ergens uit op te maken dat verweerder 3 de beslissing van de zorgverantwoordelijke heeft beoordeeld alvorens de brief van de zorgverantwoordelijke aan klagster is uitgereikt en er is gestart met de uitvoering, aldus de patiëntenvertrouwenspersoon.

Het verweer

Verweerders hebben, zakelijk en verkort weergegeven, het navolgende naar voren gebracht:

Klacht insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoonverkeer tijdens de opgelegde voortgezette crisismaatregel in het kader van artikel 8:9 Wvvgz, aflopend op 9 april 2020 (klachtonderdelen 1, 2, en 3),

In het verleden is klagster meerdere keren, ook langdurig, opgenomen geweest vanwege een bipolaire stoornis met een manisch psychotisch toestandsbeeld. Na de laatste opname in 2018 heeft klagster met een rechterlijke machtiging ambulante nazorg ontvangen. Na zes maanden werd de rechterlijke machtiging niet verlengd waarna klagster op een gegeven moment de zorg weigerde en ook geen medicatie meer nam. Het toestandsbeeld is langzaam verslechterd en heeft uiteindelijk geleid tot de huidige opname. De reden van opname was dat klagster luidkeels stond te schreeuwen op het balkon en huisraad naar beneden gooide waar ook kinderen speelden. Bij opname is een urinecontrole gedaan waarbij sporen van amfetamine en THC gevonden zijn.

Klagster was erg onrustig, ze schreeuwde ook op de afdeling. Mobilisatie vanuit de afzondering naar de afdeling is meermaals mislukt. Een kort verblijf op de afdeling zorgde al snel weer voor overprikkeling bij klagster. Wanneer de deur van de afzonderingsruimte open is en er afspraken zijn gemaakt met klagster, verloopt het moeizaam. Klagster put zichzelf uit door rondjes te lopen door de binnentuin. Er zijn klachten van de burens gekomen dat klagster in de binnentuin aan het schreeuwen was, ook recent nog. Klagster is erg onrustig, ze slaapt slecht tot niet en is alsmaar bezig. Het gebruik van haar telefoon put haar ook uit. Klagster gaf steeds aan *“laat me maar weer een half jaar hier zitten, dat maakt me niet uit”*. Inmiddels zit klagster deels in de afzondering. Klagster knapt in heel kleine stapjes een beetje op. Sinds twee dagen is de dwangbehandeling met depakine gestart, klagster is nu wat rustiger.

Verweerders 1 en 2 kregen berichten van de zoon van klaagster dat er berichten vanuit klaagster naar de minderjarige dochter van klaagster zouden zijn gestuurd waarin zij aangaf dood te willen. Dit is niet toepasselijk, zeker niet gezien de minderjarige leeftijd van dochter. Zoon van klaagster voelt zich erg verantwoordelijk voor zijn moeder. Later kregen verweerders van zoon te horen dat de berichten in een eerder stadium zouden zijn verstuurd, niet recent. Toen is besloten om klaagster haar telefoon terug te geven.

Klacht insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoonverkeer in de periode 9 tot en met 14 april, zonder geldige rechtstitel (klachtonderdelen 4, 5 en 6)

Verweerders 1 en 2 hebben tijdig de benodigde documenten voor het aanvragen van een zorgmachtiging aangeleverd bij verweerder 3. Er was voor hen dan ook geen enkele reden om ervan uit te gaan dat de aanvraag voor de zorgmachtiging niet doorliep. Verweerders 1 en 2 benoemen dat het eerder regel dan uitzondering is dat de rechtbank op tijd komt om te oordelen.

Toen het verweerders 1 en 2 duidelijk werd dat hierin iets niet goed gegaan was, is direct een crisismaatregel aangevraagd voor klaagster. Dit is ook aan klaagster meegedeeld.

Daarnaast benoemt verweerder 1 dat woningstichting Lefier bezig is met een uitzettingsprocedure. Wanneer verweerders 1 en 2 klaagster hadden moeten vertellen dat zij vrijwillig in de kliniek verbleef omdat de grond voor verplichte zorg was vervallen, dan was klaagster naar huis gegaan, met alle gevolgen van dien. Verweerder 1 is van mening dat de situatie dan niet te overzien zou zijn geweest.

Klacht insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoonverkeer tijdens de opgelegde crisismaatregel in het kader van artikel 8:9 Wvvgz vanaf 14 april 2020 (klachtonderdelen 7, 8 en 9)

Op 20 april 2020 heeft de rechtbank de zorgmachtiging verleend voor de duur van 6 maanden. De beperking in het telefoonverkeer is in de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg van 14 april 2020 niet opgenomen omdat de beperking op dat moment niet meer van toepassing was, licht verweerder 2 toe. De beperking in het telefoonverkeer is wel opgenomen in de crisismaatregel en de zorgmachtiging. De uitspraak van de rechtbank is helaas op het moment van de zitting nog niet ontvangen.

Verweerder 1 geeft aan dat inmiddels langzaam wordt opgebouwd met de vrijheden. Klaagster heeft twee keer onder begeleiding gewandeld, dat ging goed. Het voorstel was om klaagster mee te laten lunchen aan tafel op de afdeling, dat vond klaagster echter te druk. Er wordt nu geprobeerd op rustige momenten klaagster een half uur op de afdeling te laten verblijven, dat gaat goed. 22 april 2020 is de 504 uurs-consultatie geweest, het advies van daaruit was ook om het dagprogramma met rustmomenten te blijven volgen. Het is zichtbaar dat klaagster baat heeft bij de verplichte rustmomenten. Verweerder 1 vreest dat de drukte van buiten de kliniek, bijvoorbeeld auto's op straat, teveel is voor klaagster op dit moment. Daarnaast zal ook aandacht moeten worden besteed aan het herstellen van het contact met de burens van klaagster, op dit moment verwachten verweerders 1 en 2 dat klaagster dat nog niet aan kan.

Klacht over het niet tijdig verstrekken van de brief in het kader van artikel 8:9 Wvvgz door verweerder 3 (klachtonderdeel 10).

De beslissing tot het verlenen van verplichte zorg conform artikel 8:9 lid 2 Wvvgz wordt door de zorgverantwoordelijke op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. Verweerder 3 beoordeelt vervolgens, conform de procedure bij Lentis, de beslissing alvorens wordt overgegaan tot de uitvoering.

Vanwege de enorme administratieve druk die de Wvvgz met zich meebrengt lukt het niet altijd om de beslissing direct door verweerder 3 te laten ondertekenen. Betrokkene wordt echter wel vanaf het begin geïnformeerd over alle zaken die van belang zijn in het kader van de verplichte zorg.

Klaagster heeft de beslissingen tot het verlenen van verplichte zorg (20 maart 2020) en de informatie over de zorgmachtiging (20 april 2020) uitgereikt gekregen met informatie over een aantal belangrijke zaken in het kader van haar opname. In deze brieven is onder meer vermeld dat klaagster altijd de mogelijkheid heeft om advies en bijstand te vragen van een patiëntenvertrouwenspersoon en ook is informatie bijgevoegd over de mogelijkheid om een klacht in te dienen.

De door verweerder 3 ondertekende brief ex artikel 8:9 lid 3 Wvvgz met betrekking tot de verplichte zorg vanaf 17 maart 2020 is op 6 april 2020 naar klaagster en haar advocaat gestuurd.

Verweerder 3 is van mening dat door het volgen van bovenstaande procedure op zorgvuldige wijze invulling is gegeven aan de strekking van artikel 8:9 van de Wvvgz. Van belang is dat klaagster zo spoedig en volledig mogelijk is geïnformeerd over de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg en over de mogelijkheid om een patiëntenvertrouwenspersoon in te schakelen of een klacht in te dienen. Deze informatie stond in de brieven van de zorgverantwoordelijke van 17 maart 2020 en de brief van 20 maart 2020 waarin klaagster is geïnformeerd over de (voortgezette) crisismaatregel, de mogelijkheid om bijstand van een patiëntenvertrouwenspersoon te krijgen en de mogelijkheid om een klacht in te dienen. De uitreiking van de door verweerder 3 ondertekende beslissing kan worden gezien als een bevestiging van de informatie die klaagster al eerder had ontvangen.

Verzoek tot schadevergoeding met betrekking tot laat ontvangen brief ex artikel 8:9 lid 3 Wvvgz

Volgens verweerder 3 kan een verzoek tot schadevergoeding niet worden gehonoreerd louter en alleen omdat een norm is geschonden. De Wvvgz heeft gezorgd voor een forse uitbreiding van de taken en verantwoordelijkheden van verweerder 3. Er is voor gekozen om prioriteit te geven aan zaken die echt belangrijk zijn in het kader van de verplichte zorg. De patiënt wordt door het ontvangen van de beslissing van de zorgverantwoordelijke al zo snel mogelijk op de hoogte gesteld van de beslissing tot het verlenen van de verplichte zorg. De brief van verweerder 3 heeft minder prioriteit en volgt later. Als de brief al te laat zou zijn, dan is dat niet toe te rekenen aan verweerder 3.

Verder is volgens verweerder 3 de schade die klaagster zou hebben niet onderbouwd en is er geen sprake van causaal verband tussen eventuele schade en het later ontvangen van de brief ex artikel 8:9 lid 3 Wvvgz. Klaagster is tijdig en volledig op de hoogte gesteld van de beslissing tot verlenen van verplichte zorg van 17 maart 2020 en zij is bij brief van 20 maart 2020 op de hoogte gesteld over de crisismaatregel, waarbij zij al is geweest op de mogelijkheid tot het inroepen van bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon of een klacht in te dienen.

Overwegingen en conclusies van de klachtencommissie

Klaagster werd op 17 maart 2020 opgenomen met een crisismaatregel op grond van de Wvvgz. Op 19 maart 2020 heeft de rechtbank een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel verleend, geldig tot en met 9 april 2020.

Op grond van artikel 10:3 Wvvgz kan de betrokkene, de vertegenwoordiger of een nabestaande van betrokkene een schriftelijke en gemotiveerde klacht indienen bij de klachtencommissie over de nakoming van een verplichting of een beslissing op grond van de in dat artikel opgesomde artikelen uit de Wvvgz.

De klachtencommissie gaat uit van de volgende feiten:

Uit de stukken blijkt dat ten aanzien van klaagster in de periode relevant voor de klachten, van 17 tot 19 maart 2020 sprake was van een crisismaatregel en aansluitend van 19 maart 2020 tot en met 9 april 2020 een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel.

Vanaf 14 april 2020 was opnieuw een crisismaatregel van kracht. Voordat deze expireerde is een verzoekschrift ingediend voor een voortgezette crisismaatregel dan wel een zorgmachtiging. Op 20 april 2020 is een zorgmachtiging verleend tot en met uiterlijk 20 oktober 2020.

Aan klaagster is bij beslissing van 17 maart 2020 van naam psychiater, vanaf diezelfde dag verplichte zorg verleend in de vorm van opname bij Lentis in de HIC te Groningen, separatie en afzondering en beperking in haar bewegingsvrijheid. Bij beslissing van 2 april 2020 van naam psychiater is klaagster met ingang van die dag beperkt in het gebruik van communicatiemiddelen.

Bij brief van 6 april 2020 van verweerder 3 is klaagster geïnformeerd over het verlenen van de verplichte zorg.

Bij beslissing van 14 april 2020 van verweerder 1, is opnieuw besloten klaagster verplichte zorg te verlenen, voor zover hier van belang, in de vorm van opnemen in de accommodatie, insluiten en beperking van de bewegingsvrijheid.

Klacht insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoonverkeer tijdens de opgelegde voortgezette crisismaatregel in het kader van artikel 8:9 Wvvgz, aflopend op 9 april 2020 (klachtonderdelen 1, 2, en 3),

De eerste drie klachtonderdelen betreffen het verlenen van verplichte zorg aan klaagster in de periode van 17 maart tot en met 9 april 2020 voor wat betreft insluiten/separeren/afzonderen en beperking in bewegingsvrijheid en het beperken in gebruik van communicatiemiddelen in de periode van 2 april tot en met 9 april 2020.

De klachtencommissie constateert dat in de crisismaatregel en de voortgezette crisismaatregel die de periode van 17 maart tot en met 9 april 2020 beslaan, is voorzien in de drie 3 vormen van verplichte zorg waar klaagster over klaagt (insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking in gebruik van communicatiemiddelen).

Uit het dossier komt naar voren dat op 17 maart 2020 communicatie met klaagster over de toe te passen verplichte zorg niet of nauwelijks mogelijk was. Verder blijkt dat de dag hierna contact is opgenomen met de meerderjarige zoon van klaagster om de situatie te bespreken. De klachtencommissie volgt klaagsters standpunt dat er geen enkele aanleiding was voor het toepassen van de verplichte zorg in de vorm van insluiting (en daarmee ook beperking van de bewegingsvrijheid) niet en is van oordeel dat voor alle drie de vormen van verplichte zorg is voldaan aan de eisen van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en veiligheid. Uit het dossier komt naar voren dat niet kon worden volstaan met een minder ingrijpend middel omdat klaagster geagiteerd was, agressief ongeremd en heel snel overprikkeld. Het gekozen middel moet ook doelmatig en evenredig worden geacht om te trachten klaagster in een prikkelarme omgeving te stabiliseren en daarmee veiligheid te bieden aan zowel mensen om klaagster heen als aan haar zelf.

Dat in de beslissing niet expliciet staat waar klaagster zich wel en niet kan begeven vindt de klachtencommissie, mede gelet op het feit dat zij grotendeels was gesepareerd dan wel afgezonderd, in dit geval geen reden om deze beslissing onjuist te vinden.

De beperking in communicatiemiddelen dateert van 2 april 2020, hetgeen verklaart waarom die niet was aangekruist in de beslissing van 17 maart 2020. Voor wat betreft de beperking in communicatiemiddelen is de klachtencommissie van oordeel dat ten tijde van het nemen van die beslissing op 2 april 2020, deze beslissing gelet op informatie die was ontvangen over verontrustende

berichten van klaagster naar haar minderjarige kind, voldeed aan de eisen van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en veiligheid.

Ter zitting hebben verweerders 1 en 2 aangegeven dat op een gegeven moment bleek uit informatie van de zoon van klaagster dat de beperking op onvolledige/onjuiste informatie berustte, waarna werd besloten klaagster weer de beschikking te laten hebben over haar telefoon.

De klachtencommissie constateert dat in de verpleegkundige rapportage van 3 april 2020 staat vermeld: "Behandelend psychiater heeft dan ook aangegeven dat restricties op telefoon gebruik niet meer nodig zijn."

Gelet op hetgeen verweerders 1 en 2 ter zitting hebben aangegeven en datgene wat in de rapportages van de verpleegkundigen staat vermeld gaat de klachtencommissie ervan uit dat na 3 april 2020 de restrictie met betrekking tot gebruik van communicatiemiddelen en met name de telefoon niet meer gold, althans niet meer gedragen wordt door de motivering om die restrictie in te stellen.

In de dagen tot 10 april 2020 staat in de verpleegkundige rapportages op verschillende plekken echter wel dat de telefoon van klaagster wordt ingenomen. Al met al geeft dit aanleiding om te oordelen dat dit klachtonderdeel gegrond is, en de beslissing van 2 april te vernietigen voor zover deze werkt na 3 april 2020.

De klachtonderdelen onder 1 en 2 zijn **ongegrond**, klachtonderdeel 3 is **gegrond**.

Klacht insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoonverkeer in de periode 9 tot en met 14 april 2020, zonder geldige rechtstitel (klachtonderdelen 4, 5 en 6)

De klachten 4, 5 en 6 gaan over de voornoemde vormen van verplichte zorg tijdens de periode van 10 tot en met 14 april 2020.

Gebleken is dat voorafgaand aan het verlopen van de voortgezette crisismaatregel op 10 april 2020 niet (tijdig) een verzoekschrift voor een zorgmachtiging bij de rechtbank is ingediend. De voortgezette crisismaatregel gold tot en met 9 april 2020. Dit betekent gelet op artikel 7:10 Wvvgz, dat vanaf 10 april 2020 de Wvvgz geen grondslag bood voor opname en verlenen van verplichte zorg. Omdat de Wvvgz toen niet van toepassing was, heeft klaagster haar klachten over deze periode dan ook gebaseerd op de Wkkgz.

In geval van samenloop van klachten op grond van de Wvvgz met klachten op grond van de Wkkgz is deze klachtencommissie op grond van het reglement bevoegd de Wkkgz klacht te behandelen.

Met klaagster is de klachtencommissie van mening dat, nu in die periode geen (voortgezette) crisismaatregel of zorgmachtiging aan de orde was, de insluiting, beperking in bewegingsvrijheid en in gebruik van communicatiemiddelen waarvan uit het dossier blijkt, zonder klaagsters toestemming niet terecht waren.

De klachtencommissie adviseert de Raad van Bestuur deze klachtonderdelen **gegrond** te verklaren.

Klacht insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking telefoonverkeer tijdens de opgelegde crisismaatregel in het kader van artikel 8:9 Wvvgz vanaf 14 april 2020 (klachtonderdelen 7, 8 en 9)

Vanaf 14 april 2020 was ten aanzien van klaagster een crisismaatregel van toepassing en in aansluiting daarop een zorgmachtiging, waarbij in beide maatregelen was voorzien in verplichte zorg ten aanzien van onder meer insluiting, beperking bewegingsvrijheid en beperking ten aanzien van communicatiemiddelen.

De klachtencommissie is ten aanzien van de klachten over insluiting en beperking bewegingsvrijheid, waartoe is besloten bij beslissing van 14 april 2020, van oordeel dat op dat moment terecht is overgegaan tot deze vormen van verplichte zorg. Uit het dossier komt voldoende naar voren dat de situatie van klaagster nog onvoldoende was verbeterd om deze vormen van zorg, waartoe eerder op 17 maart 2020 was beslist, niet verplicht te verlenen.

Klaagster was onder meer nog steeds bij voortduring geagiteerd, onrustig en snel overprikkeld. De beslissing ten aanzien van deze vormen van verplichte zorg voldoet naar het oordeel van de commissie net als die van 17 maart 2020 aan de eisen van doelmatigheid, subsidiariteit, proportionaliteit en veiligheid. Ter zitting en uit het dossier blijkt dat steeds wordt gekeken hoe deze beperkingen zo effectief mogelijk teruggeschroefd kunnen worden.

De beperking ten aanzien van communicatiemiddelen was niet opgenomen in de beslissing van 14 april 2020 met betrekking tot verplichte zorg. Uit het dossier komt echter naar voren dat ook na 14 april 2020 de telefoon van klaagster nog een enkele maal is ingenomen. Gelet hierop is de klacht ten aanzien van de beperking in communicatiemiddelen over de periode vanaf 14 april 2020 gegrond.

De klachtonderdelen onder 7 en 8 zijn **ongegrond**, klachtonderdeel 9 is **gegrond**

Klacht over het niet tijdig verstrekken van de brief in het kader van artikel 8:9 Wvvgz door verweerder 3 (klachtonderdeel 10).

Verweerder 3 heeft aangegeven dat de brief op grond van artikel 8:9 lid 3 Wvvgz op 6 april 2020 aan klaagster is verzonden. Door de enorme administratieve druk die de Wvvgz met zich meebrengt lukt het niet altijd om de beslissing direct door verweerder 3 te laten ondertekenen. De betrokkene wordt wel vanaf het begin geïnformeerd over alle zaken die van belang zijn in het kader van de verplichte zorg. Zo is, volgens verweerder 3, de beslissing tot het verlenen van de verplichte zorg op dezelfde dag dat die is beoordeeld door verweerder 3 uitgereikt aan klaagster. Verder is klaagster op 20 maart 2020 in een brief met informatie over de (voortgezette) crisismaatregel geïnformeerd over onder meer de mogelijkheid van het vragen van advies en bijstand aan de patiëntenvertrouwenspersoon en de mogelijkheid van het indienen van een klacht.

Door deze procedure te volgen is op zorgvuldige wijze invulling gegeven aan de strekking van artikel 8:9 lid 3 Wvvgz, aldus verweerder 3.

De klachtencommissie is van oordeel dat de informatieplicht uit artikel 8:9 lid 3 Wvvgz ten aanzien van verplichte zorg door de wetgever is opgenomen, naast andere informatieverplichtingen die in de Wvvgz zijn opgenomen. Op grond van deze naast elkaar staande verplichtingen zal (wellicht) deels dezelfde informatie moeten worden gegeven als die bedoeld in artikel 8:9, lid 3 Wvvgz, zoals het wijzen op de mogelijkheid van bijstand van de patiëntenvertrouwenspersoon en het indienen van een klacht. Het staat de klachtencommissie niet vrij om een wettelijk opgelegde informatieverplichting, terzijde te schuiven, ook niet als materieel gezien iemand bij het wel informeren, twee of drie keer dezelfde informatie krijgt.

Aan de andere kant moet worden meegewogen dat verweerder 3 klaagster wél heeft geïnformeerd, zij het 20 dagen nadat de verplichte zorg was gestart. Hoewel in artikel 8:9, lid 3 Wvvgz geen termijn is genoemd waarbinnen betrokkene geïnformeerd moet worden, lijkt het gelet op de inhoud van de informatieverplichting en de inbreuk die verplichte zorg op het zelfbeschikkingsrecht van de betrokkene maakt, geenszins de bedoeling om de informatie niet zo spoedig mogelijk aan de betrokkene te doen toekomen. Twintig dagen is te lang.

Klachtonderdeel 10 is **gegrond**.

Het verzoek om schadevergoeding

De klachtencommissie houdt de beslissing omtrent het verzoek om schadevergoeding aan. De klachtencommissie zal in week 20 aan partijen bekend maken welk oordeel zij hierover geeft.

Beoordeling

De klachtencommissie verklaart klachtonderdelen 1, 2, 7, 8 en klachtonderdeel 3, 9 en 10

ongegrond,
gegrond en vernietigt de beslissing t.a.v. beperking in het gebruik van communicatiemiddelen d.d. 2 april 2020 vanaf 4 april 2020,

adviseert de Raad van Bestuur klachtonderdelen 4, 5 en 6

gegrond te verklaren

en

houdt de beslissing omtrent het verzoek om schadevergoeding aan tot het einde van week 20.

Vervolg

Klaagster kan de ongegrond verklaarde klachten gebaseerd op de Wvvgz op grond van artikel 10:7 lid 2 Wvvgz, voorleggen aan de rechtbank Noord-Nederland.

Klaagster kan de klachten gebaseerd op de Wkkgz voorleggen aan de Geschilleninstantie GGZ te Den Haag.

Aldus gegeven te Groningen op 23 april 2020, door de voorzitter en de leden in aanwezigheid van de ambtelijk secretaris.

Secretaris klachtencommissie

Secretariaat:
Regionale klachtencommissie Wvvgz Groningen
Postbus 128
9470 AC ZUIDLAREN

Deze uitspraak is verstuurd op 6 mei 2020.